

Рассмотрена эволюция научной мысли относительно изменения подходов к определению концепции ценообразования. Проанализирована эволюция научных взглядов относительно сущности концепций цены и факторов маркетингового ценообразования. Сделан вывод, что основу маркетингового подхода относительно трактовки концепции цены создает ценность товара, которая формируется под воздействием рыночных факторов, которые подвержены трансформациям. Предложено авторское определение ценности товара и его цены.

Цена, ценообразование, факторы ценообразования, затратная концепция цены, маржиналистская концепция цены, неоклассическая концепция цены, информационная концепция цены.

The article are considered of the evolution of scientific thought in relation to the change of going near determination of conception of pricing. The evolution of scientific looks is analyses in relation to essence of conceptions of price and factors of the marketing pricing. Drawn conclusion, that basis of marketing approach in relation to interpretation of conception of price is provided a by the value of commodity, that is formed under act of market factors that is transformed. Authorial determination of value of commodity and his price offers.

Price, pricing, factors of pricing, expense conception of price, neoclassical conception of price, informative conception of price.

УДК 336.74

СУТНІСТЬ ВАЛЮТНОГО РИНКУ

О.М.Калівошко, кандидат економічних наук

Досліджено економічну сутність поняття «валютний ринок». Запропоновано тлумачення терміну «валютний ринок».

Валютний ринок, фінансовий ринок, сутність валютного ринку, валютні відносини, валютні цінності.

Валютний ринок є важливим елементом в економічній політиці держави. Останні десятиліття розвитку вітчизняної та світової економіки позначились значним зростанням міжнародного переміщення капіталів та посиленням ролі валютно-фінансових відносин. Однак світова фінансова криза негативно позначилася на міжнародних валютних відносинах. Порушення їх стійкості проявилось у нестабільності курсів національних

валют більшості країн світу. Валютний ринок є важливою складовою фінансової системи держави. Розвиток валютного ринку значною мірою відображає гнучкість фінансової системи та швидкість, з якою вона може пристосовуватися до змін в економічному та політичному житті країни, а також до різноманітних процесів, які відбуваються за її межами.

Валютний ринок – це невід’ємна складова розвитку сучасних економічних відносин, важливий фактор підвищення їх ефективності. Валютний ринок є одним із ключових елементів функціонування та розвитку фінансово-господарської діяльності суб’єктів економічної діяльності, він обслуговує все більшу частину товарних і грошових потоків, замінюючи традиційні товарно-грошові зв’язки обміну, тому не дивно, що останнім часом багато наукових дискусій точиться навколо цього терміну, який виділяється своєю неоднозначністю та різноманітністю трактувань.

Це пояснюється передусім тим, що валютний ринок має багатовікову історію, в процесі якої відбувалися зміни у розумінні не тільки самого поняття, а й його значення для економіки.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження проблемних питань кредитного ринку та розробку рекомендацій щодо їх вирішення здійснили такі відомі вітчизняні та зарубіжні вчені, як А.Н. Азриліян, Л.М. Алексеєнко, І.О. Бланк, С.Я. Боринець, О.Д. Василик, С.В. Галицкая, М.І. Крупка, І.О. Лютий, В.І. Міщенко, А.М. Мороз, С.В. Мочерний, С.В. Науменкова, В.М. Олексієнко, Л.В. Руденко, М.І. Савлук, В.М. Федосов, В.М. Шелудько, С.І. Юрій та інші.

Мета дослідження – розгляд теоретичних засад щодо сутності валютного ринку.

Виклад основного матеріалу. Здійснивши аналіз наукових праць, ми дійшли висновку, що термін «валютний ринок» можна розглядати з різних напрямів, проте він має специфічні, лише йому притаманні особливості, які вирізняють його серед інших ринків.

У науковій літературі існує досить велика кількість визначення терміну «валютний ринок». Загалом аналіз праць [1–23] свідчить, що виділяється чотири основні напрями тлумачення поняття валютного ринку.

Перший напрям. Він є найпоширенішим, його прихильники вітчизняні вчені – Л.М. Алексеєнко, А.В. Андрєєв, Б.М. Вишивана, Ф.О. Журавка, К.О. Ільїна, В.Е. Коломойцев, М.І. Крупка, І.М. Крупка, І.М. Лазепко, В.І. Міщенко, А.М. Мороз, М.С. Мрочко, С.В. Науменкова, В.М. Олексієнко, Н.Д. Олексієнко, О.В. Остафіль, А.А. Пересада, М.І. Петрик, А.М. Поддєрьогін, М.І. Савлук, С.М. Тесля, А.І. Юркевич, В.А. Ющенко, вчені Російської Федерації – А.Н. Азриліян, О.М. Азриліян, В.К. Калашников, Е.В. Калашникова, О.В. Квардакова [1, 3, 6, 8, 9, 11, 14, 15, 19], які розглядають валютний ринок за його економічним змістом і вважають, що це система економічних та організаційних відносин щодо операцій купівлі-продажу іноземних валют і платіжних документів в іноземній валюті [1, 8, 9, 14], інших валютних цінностей та руху іноземних капіталів [15], за курсом, що формується на підставі попиту і пропозиції

[6]. Визначення наведено в праці [3] має таке уточнення, яке характеризує його сегментну структуру: валютний ринок включає ринок євродепозитів, єврокредитів, єврооблігацій та інші. Крім того В.Е. Коломойцев наголошує, що це «особлива» [11], а В.К. Калашников «стійких зв'язків» сфера [19].

Другий напрям. Його прихильники українські вчені – І.О. Бланк, С.Я. Боринець, С.І. Кручок, С.В. Мочерний, В.М. Федосов, С.І. Юрій та російський вчений [2, 4, 7, 10, 20]. Вони розглядають валютний ринок з функціональної точки зору та акцентують увагу на тому, що це ринок, на якому об'єктом купівлі-продажу є іноземна валюта і платіжні документи виражені, в іноземній валюті (чеки, векселі, перекази, акредитиви) [7, 10, 20]. І.О. Бланк доповнює, що об'єктом купівлі-продажу на фінансовому ринку є не тільки фінансові інструменти, а й фінансові послуги [2] Дещо суперечливим виглядає твердження С.Я. Боринця про те, що валютний ринок – це переважно міжбанківський ринок, адже саме в процесі міжбанківських операцій здійснюється основний обсяг угод з купівлі-продажу іноземних валют [4], оскільки на валютному ринку здійснюють свою діяльність не тільки банки, а й інші фінансові посередники.

Третій напрям. Його прихильники українські вчені – З.П. Галатяк, Н.І. Горбаль та З.В. Михайлів, а також російські науковці С.В. Галицкая, Н.Г. Малахова, І.Я. Носкова, І.М. Платонова та Н.Г. Щеголевой [5, 12, 13, 16, 17, 23], які акцентують увагу на інституційній характеристиці валютного ринку. Саме з їх точок зору валютний ринок – це офіційний центр, де здійснюється купівля-продаж валюти [12, 13, 16, 17], валютних цінностей [5] та цінних паперів в валюті [23], а визначення наведені в працях [12, 13] мають таке уточнення: «по курсу який складається на підставі попиту і пропозиції».

Четвертий напрям. До його прихильників належать російські вчені – О.Ю.Климова, В.І. Колесникова, А.І. Шмирева та український вчений Л.В. Руденко [18, 22], які в сутності валютного ринку виділяють його трансформаційно-регулюючий аспект, тобто характеризують валютний ринок як певний механізм, за допомогою якого дозволяється перенесення купівельної спроможності із однієї країни в іншу, надання або отримання кредитів для міжнародних торгових операцій, мінімізація можливості ризику у зв'язку із коливаннями обмінного курсу [22], а Л.В. Руденко уточнює, що валютний ринок це: «особливий інституційний механізм, який опосередковує відносини між фінансовими інститутами» [18].

Крім того, валютний ринок залежно від об'ємів, завдань, функцій які він виконує та законодавчо-нормативного забезпечення класифікується, як:

1) міжнародний ринок;

2) регіональні ринки. До них належать європейський (Лондон, Цюріх, Франкфурт-на-Майні, Париж), північноамериканський (Нью-Йорк) та азійський ринки (Токіо, Сінгапур, Гонконг);

3) національні ринки. Саме такі ринки забезпечують рух валюти в середині країни, а також обслуговують підтримку зв'язків з міжнародними валютними ринками та валютними ринками інших держав. Розвиненість таких ринків залежить від стану фінансової системи країни, рівня її

інтеграції у світову економіку, а також від існуючої в країні системи валютного регулювання;

4) спеціальні ринки [13, с. 79; 15, с.16; 16; 18, с. 50-53].

Також, слід наголосити, що український валютний ринок жорстко регульований, його функціонування пов'язане із великою кількістю законодавчих та нормативних актів [21].

Як бачимо, трактування терміну «валютний ринок» відрізняються як напрямом, так і наповненням цього змісту, проте, на нашу суб'єктивну думку, ні одне з них повністю не розкриває його потенціал та не відповідає потребам сьогодення, тому на основі вищевикладеного, валютним ринком пропонуємо вважати: сукупність структур, інструментів та механізмів, які за допомогою регулювання систем економічних та правових відносин забезпечують дотримання рівноваги між попитом на валютні цінності та їх пропозицією.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Термін “валютний ринок”, пропонується трактувати як сукупність структур, інструментів та механізмів, які за допомогою регулювання систем економічних та правових відносин забезпечують дотримання рівноваги між попитом на валютні цінності та їх пропозицією.

Список літератури

1. Банківська енциклопедія / [Савлук М.І., Поддєрьогін А.М., Пересада А.А. та ін.] ; під ред.. А.М. Мороза. – К.: Віпол, 1993. – 336 с.
2. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1999. – Т. 1. – 592с.
3. Большой экономический словарь / [под ред. А.Н. Азрилияна. – 7-е изд., доп.]. – М.: Инс-т новой экономики, 2008. – 1472 с.
4. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : підруч. / С.Я. Боринець. – [3-е вид., стер.]. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. – 305 с.
5. Галицкая С.В. Деньги. Кредит. Финансы: учеб. пособие / С.В. Галицкая. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Эксмо, 2009. – 736 с.
6. Гроші та кредит : підруч. / [Крупка М.І., Мрочко М.С., Вишивана Б.М. та ін.] ; за ред. М.І. Крупки. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 420 с.
7. Гроші та кредит : Курс лекцій з навчальної дисципліни / [Кручок С.І., Алексійчук В.М., Ляшенко Ю.І. та ін.] ; за ред. С.І. Кручка. – К. : ДІЯ, 2000. – 132 с.
8. Гроші та кредит : підруч. / [Савлук М.І., Мороз А.М., Лазепко І.М. та ін.] ; за заг. ред. М.І. Савлука. – [4-е вид., перероб. і доп.]. – К. : КНЕУ, 2006. – 744 с.
9. Економічний словник: банківська справа, фондовий ринок / [упоряд. : Л.М. Алексєєнко, В.М. Олексієнко, А.І. Юркевич]. – К.: Максимум, 2000. – 592 с.
10. Економічний словник-довідник: / [за ред. С.В. Мочерного]. – К.: Феміна, 1995. – 368 с.
11. Коломойцев В.Э. Универсальный словарь экономических терминов / В.Э. Коломойцев. – К. : Молодь, 2002. – 416 с.
12. Малахова Н.Г. Деньги. Кредит. Банки : Конспект лекций / Н.Г. Малахова. – М. : Приор-изд, 2010. – 128 с.
13. Михайлів З.В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навч. посібник / Михайлів З.В., Гаталяк З.П., Горбаль Н.І.. –Львів: Вид-во Національного уні-ту «Львівська політехніка», 2004. – 244 с.

14. Науменкова С.В. Фінансовий ринок та інвестиції: Збірник тестових вправ і завдань / Науменкова С.В., Андрєєв А.В., Журавка Ф.О.. – К.: Знання, 2000. – 214 с.
15. Науменкова С.В. Валюта і валютна політика / С.В. Науменкова, В.І. Міщенко. – К.: Знання, 2010. – 82 с.
16. Носкова И.Я. Валютные и финансовые операции: учебник / И.Я. Носкова.– [2 – е изд., перераб. и доп.]. – М.: ЮНИТИ, Финансы, 1998. – 334с.
17. Платонова И.Н. Валютный рынок и валютное регулирование: учеб. пособие / И.Н. Платонова. – М.: БЕК, 1996. – 475 с.
18. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: підруч. / Л.В. Руденко. – [2-е вид. перероб. і доп.]. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 632 с.
19. Рынок: Бизнес. Коммерция. Экономика. Толковый терминологический словарь / [сост. В.К. Калашников. – 4-е изд.]. – М.: Информационно-внедренческий центр «Маркетинг», 2006. – 404 с.
20. Фінанси: підручник / [за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова]. – К.: Знання, 2008. – 611 с.
21. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: підручник / В.М. Шелудько. – [2-е вид., стер.]. – К.: Знання, 2008. – 535 с.
22. Шмырева А.И. Международные валютно-кредитные отношения: Учебное пособие для вузов / Шмырева А.И., Колесников В.И., Климов А.Ю. – СПб: Питер, 2002. – 272 с.
23. Щеголева Н.Г. Валютный рынок и валютные операции / Н.Г. Щеголева. – М. : Московская финансово-промышленная академия, 2005. – 157 с.

Исследована экономическая сущность понятия «валютный рынок». Предложено толкование термина «валютный рынок».

Валютный рынок, финансовый рынок, сущность валютного рынка, валютные отношения, валютные ценности.

Economic essence of concept "currency market" is investigational. Interpretation of term is offered "currency market".

Currency market, financial market, essence of the currency market, currency relations, currency values.

УДК 336.7+339.727.2] (477)

ВПЛИВ ФІНАНСОВОГО КАПІТАЛУ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

***І. Крупка, кандидат економічних наук
Львівський національний університет імені Івана Франка***

Досліджено грошові потоки трудових мігрантів в Україну, механізм офіційних та неофіційних систем переказу грошей. Проаналізовано вплив

© І. Крупка, 2014